

Sensorveiledning SVMET1010 høsten 2015

Fagansvarlig: Eivind Grip Fjær (e.g.fjar@sosgeo.uio.no)

Eksamen er i 3 deler. To er emneoppgaver som samlet skal telle 40% av endelig karakter, mens den siste delen er skoleeksamen som skal telle 60% av endelig karakter.

1. Emneoppgavene

En forbedring fra den første oppgaven (observasjon) til den andre (intervju) bør belønnes.

Studentene har fått beskjed om at oppgavene bør henge sammen tematisk, men dette skal *ikke* inngå i vurderingen. (Noen studenter finner ut at prosjektet ble så ulikt det de så for seg at de vil endre tema fra første til andre oppgave, og det skal de få lov til.) Vær likevel obs på en kombinasjon av endret tema og stor forbedring i refleksjon, analyse, begrunnelse av valg, språk osv. fra første til andre oppgave – det *kan* dreie seg om forsøk på juks.

Studentene har fått beskjed om at de ikke trenger liste opp disposisjonen sin i begynnelsen (dvs. skrive «min problemstilling er:...» eller «først skal jeg gjøre rede for ... deretter skal jeg ...»), men kan gjøre introduksjonen mer substansiell (for eks. skrive «derfor kan vi spørre oss om ikke ...» for å introdusere problemstillingen). En besvarelse mangler altså ikke nødvendigvis en problemstilling om de ikke har skrevet «problemstilling:...».

Tidligere semester har det vært et krav om at de i minst en av oppgavene skal inkludere bruk av foreliggende kilder. *Dette kravet er nå tatt ut.*

Beskjedene studentene har fått om hva som vektlegges i vurderingen av oppgavene og de formelle kravene er gjengitt i bokser nedenfor. De beste studentene vil innfri på de fleste av disse punktene.

Hva som vektlegges i vurderingen av emneoppgavene

- Du formulerer et tydelig og forskbart **problemstilling**.
- Oppgavene har egne metodedeler hvor du gjør rede for **metodevalg** du har tatt, argumenterer for dem og vurderer eventuelle svakheter med disse.
- Det kommer tydelig fram at den kvalitative metoden du har brukt (slik du forklarer at du har brukt den) passer til å besvare problemstillingen.
- I metodedelen gjør du også rede for hvordan du gjennomførte **analysen**, og det er et samsvar mellom dette og den analysen du presenterer i analysedelen.
- I metodedelen bør det også sies noe om **etiske vurderinger** du har gjort under veis.
- Du drar på **pensum**, særlig i metodedelen.
- Du argumenterer for en eller flere klare **påstander** om noe du har funnet ut av gjennom en analyse av data, og denne (eller disse) påstandene er svar på problemstillingen. Det meste av argumentasjonen for denne påstanden skjer i analysedelen i emneoppgaven.
- Minst ett teoretisk/analytisk begrep er sentralt i analysen og argumentet som helhet.
- Oppgaven er **oversiktlig**, med en klar disposisjon og en tydelig argumentasjon.
- De formelle kravene er tilfredsstilt.

Formelle krav til oppgavene

- Emneoppgavene skal være mellom 2400 til 3600 ord hver (tilsvarer mellom 6 og 9 sider), kun i fonten *Times New Roman*, i 12 punkts størrelse og med 1.5 i linjeavstand. Forside, vedlegg og referanseliste teller ikke med i ordtelling.
- Forsiden skal inneholde emnekode, kandidatnummer, oppgavens tittel og ordtelling (uten forside, vedlegg og referanseliste).
- Oppgaven må følge vanlig henvisningsskikk. Dvs. at kildene du bruker blir referert til, at sitat markeres med «hermetegn» og at du da oppgir sidetall i referansen, og at ingen deler av oppgaven er plagiat. Det legges ut et eget memo i Fronter om hvordan du skal referere til kildene dine.
- Det skal være en litteraturliste mot slutten av oppgaven, men før vedleggene. Den skal ha overskriften «Referanser» eller «Litteratur» og alle kildene som er brukt i oppgaven skal være oppgitt her.
- Emneoppgavene må leveres inn innen tidsfristen, både på Fronter og i papirutgave.

I vurderingen bør det legges *særlig* vekt på følgende, også når en kandidat vipper mellom to karakterer:

Hvorvidt og hvordan studenten argumenterer i metodedelen for metodevalgene (særlig mht. gjennomføring av datagenerering og analyse).

At svaret på problemstillingen (oppgavens påstand) blir argumentert for overbevisende i analysedelen, med relevant bruk av data.

Det som *ikke* bør ilegges særlig vekt, heller ikke når en kandidat vipper mellom to karakterer:

Mangel på grundige etiske vurderinger bør ikke dra *særlig* ned om det ikke er noen tenkelig grunn til at noen kan ta skade av forskningen (for eksempel om de har observert og intervjuet folk om å bruke selvbetjeningen på Bunnpris på Blindern). En del studenter har forsket på lite sensitive tema, og bør ikke straffes for at det innebærer få tenkelige etiske problemer.

Hvor *teoretisk avansert* oppgaven er; så lenge *ett* relevant begrep er brukt på en meningsfull måte (eller et begrepspar, der det er mest naturlig, som i «norm» og «sanksjon») i en ellers god oppgave bør oppgaven vurderes som god, og særlig gode utlegninger av teorier bør ikke dra opp om kandidaten ikke viser at de er relevante for analysen, også i analysedelen.

2. Skoleeksamen

Kortsvarsoppgavene

1. *Diskursanalyse*

I pensum defineres en diskurs bla. som «kollektive virkelighetsoppfatninger ... som hver består av et sett internt forbundne ideer og forestillinger» (Bratberg 2014: 29). Studentene kan bla. nevne at diskurser er kollektive, at de dannes og kommer til uttrykk i språket, og at de former og muliggjør forståelse og handling. Bratberg (2014: 37) setter opp 2 primære mål med diskursanalyse: å kunne tegne opp «hvordan en diskurs er skrudd sammen» og «å kartlegge brytningen mellom diskurser». Studentene kan også si noe om kritisk diskursanalyse, som handler om å avsløre maktforhold.

2. *Feltnotater*

En mer åpen oppgave, så det kan være ulike løsninger på denne, men de bør ha med at feltnotater er observasjonsdata som skrives av forskeren i løpet av et feltarbeid. De kan si noe om teknikker, som å ta stikkord i felten eller for å huske det som skjer, og de kan også si noe om analyse.

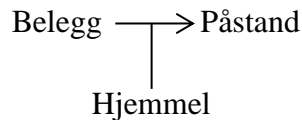
3. *Informert samtykke*

Studentene bør kunne gi en definisjon, som kan tilsvare noe sånt som at deltakere i forskningsprosjekt (informanter) må gi et samtykke til å delta – at de ikke skal forskes på uten samtykke – og at de må få tilstrekkelig informasjon om hva deltakelse innebærer for å ta et slikt valg. Studenten kan dra fram utfordringer med å få et slikt samtykke i løpet av et feltarbeid hvor en møter nye deltakere stadig vekk (en kan jo ikke stadig be om oppmerksomhet for å forsikre seg om at alle til stede veit at det er en forsker der), og at informasjonen må være tilpasset deltakerne, slik at for eks barn trenger annen informasjon enn voksne, og ikke-akademikere kan slite med å forstå akademisk sjargong.

4. *Grunnmodellen for et argument*

Pensumteksten her er Onsberg og Jørgensen (1999). Grunnmodellen har tre elementer: påstand, belegg og hjemmel. Studenten må ha med alle tre og kunne forklare hva de innebærer, og gjerne gi et eksempel. *Påstanden* i et argument er det synspunktet argumentet skal overbevise om. I empiriske tekster er dette ofte et «funn», dvs. svaret på

problemstillingen. *Belegget* er «den information eller det grundlag som afsender fremsætter som direkte støtte for» påstanden (1999: 14-15). I kvalitative tekster er dette på det mest grunnleggende nivået sitater fra data (etter en analyse). *Hjemmelen* skal være en bro mellom påstanden og belegget, dvs. viser til et generelt synspunkt som avsender og mottaker deler. Hjemmelen i et argument er ofte implisitt. Det kan hende noen tegner opp modellen, slik:

Langsvarsoppgavene

Studentene skal besvare *en* av de to langsvarsoppgavene. Det skal ikke belønnes om noen svarer kort og utilfredsstillende på begge. Skulle noen svare på begge, kan sensor da sette karakter på del 2 av skoleeksamen ut fra den av de to besvarelsene på del 2 som vurderes som best, og ikke la den som vurderes som dårligst telle.

Oppgave 1

Det er flere aktuelle pensumtekster her. Fangen har en del om analyse, og selv om boka handler om feltarbeid så er det hun skriver om tolking på ulike nivå, om negative tilfeller osv. relevant her. Boka om kvalitative intervju av Weiss har et eget kapittel om analyse. På forelesninger og i et memo på fronter har jeg kjørt fram følgende «faser» eller «elementer» i en analyse av kvalitative data, basert på pensumtekstene: 1. *Kategorisering* (inkludert koding); 2. *Kontekstualisering* av fenomenet og *sammenhenger* mellom kategorier; 3. Formulering av generelle *påstander* (tentative svar på problemstillinga); 4. *Sammenligning* av relevante deler av data; 5. Let etter *negative tilfeller*; 6. Finne og utvikle relevante *begreper*. Noen kan også tenkes å vise til argumentasjonsmodellen til Jørgensen og Onsberg, og de flinkeste vil dra fram «Good girls» av Armstrong et al. (2014).

Som et minimum bør kandidaten vise en forståelse av hva analyse av kvalitative data er, gjerne med referanse til pensum, og si noe om hva forskere gjør når de analyserer kvalitative data. Kandidaten bør også, som et minimum, kunne bruke noe av dette i analysen de skisserer opp. Det bør legges vekt på i hvilken grad de presenterer en overbevisende og grundig analyse.

I den nedre delen av karakterskalaen vil nok en del av substansen i analysen bære preg av synsing, mangle en klar retning og besvarelsen kan vise mye til vedlegget uten at det følger av en analyse.

De bedre besvarelsene vil være mer systematiske og kunne forklare hva de gjør (e.g. sammenligner, leter etter negative tilfeller). Disse besvarelsene vil ha en analyse preget mindre av synsing og belegger påstander med å vise til konkrete steder i vedlegget. Disse besvarelsene benytter også begreper til en viss grad.

De beste besvarelsene vil i tillegg kunne forklare hvorfor de analyserer slik de gjør (hvorfor en må sammenligne, hvorfor en må se etter negative tilfeller osv.), mao. ikke bare en skjematisk kunnskap, men også en forståelse. Besvarelsene drøfter klare påstander med henvisninger til vedlegget som brukes som belegg. Besvarelsen drøfter også hvilke begreper som kan være relevante, sannsynligvis «slut-shaming»/horestempling og/eller symbolske grenser. Pensumteksten på det temaet er «Good girls» av Armstrong et al. (2014). Om det brukes andre, relevante og klart definerte begreper kan dette også belønnes.

Oppgave 2

Det er kapitlet om deltakerroller i Fangens bok som er pensumteksten her. Et viktig punkt der er i hvilken grad man skal delta. Fangen setter da opp et kontinuum fra ikke-deltakende observatør, via delvis deltakende og fullt deltakende til ikke-observerende deltaker («go native»). Fangen snakker også om en intervenserende deltakerrolle. Det er også mulig å veksle mellom roller. Fangen snakker også om å finne en rolle som er tilpasset ens egne ferdigheter – det er ikke alle aktiviteter en forsker er komfortabel eller i stand til å delta i. Det er også mulig å skifte mellom roller under veis.

Øygardens studie er brukt som eksempel i Fangens kapittel, på punktet om fullt deltakende observatør. En kan ikke forvente at studentene husker akkurat denne plasseringen, men de bør kunne plassere det han beskriver som langt mot fullt deltakende på Fangens kontinuum.

Studentene bør som et minimum kunne drøfte grad av delaktighet og noen ulemper og fordeler med disse. De flinkere studentene vil ikke bare dra på vedlegget, men kunne også drøfte *mulige* problemer og fordeler som ikke står eksplisitt i vedlegget. De bør også kunne si noe om at roller ikke bare er noe man «tar», men at det avhenger av hva som skjer i feltet.